

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
Nyitltér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Megalakult.

Végre hosszas vajudás és nem csekély küzdelem árán a múlt vasárnap megalakult városunkban a ker. szociálista egyesület. Már jöttének híre nagy zavart keltett, hivatlan vendégnek tekintették sokan, melynek létjogosultsága nincs, csak a pártok megbontására törekszik. Sőt némelyek bécsi követnek minősítették, hajlandók voltak reá-sütni a hazafiatlanság bélyegét. Szóval minden törekvés arra irányult, hogy létrejöttét megakadályozzák.

Nem sikerült. A nemes törekvések utat készítenek magoknak a társadalom szívéhez. Szembeszállnak az előítéletekkel, hogy azokat eloszlassák, lekötélezzik magok számára még azokat is, akik gyanakvó szemekkel tekintettek reá. Körülbelül így áll a dolog városunkban is. Mert akik ellenzői valának, vagy nem ismerték, vagy félreismerték, szóval nem voltak tisztában missiójával. Ma talán már tudják, vagy legalább is sejtik.

A keresztény szociálistizmus nem bontani, hanem egyesíteni akar. Egyesíteni minden erőt az ugynevezett szociális bajok orvoslására, melyeknek vasmarkai között gör-

nyed és slynlódik nemzetünk. Akarja oszlatni a félreértéseket, melyek munkások és munkaadók közt napirenden vannak, közelebb akarja őket hozni egymáshoz, hogy ne ellenségnek tekintsék embertársaikat, kik ellen minden meg nem engedett fegyverrel küzdeni kell, hanem tekintsék jóbarátoknak, testvéreknek, kiknek vállvetett erővel kell munkálkodniok úgy egyesek, mint a közös haza boldogításáért. Eszményképök egy hatalmas Magyarországot teremteni erkölcsileg és gazdaságilag. Csak egy van, amit bontani akarnak, csak egyetlenny: a szociáldemokraták tábort, kik az isteni és emberi törvényeket lábba tiporva, erkölestelenséget, méltelyt, egyenetlenkedést, zürzavart terjesztenek mindenfelé, kik az állami és társadalmi rend felforgatására törnek. Ezek ellen szervezkedni kötelessége minden jó hazafinak, minden jó kereszténynek. Meg kell mutatni a helyes utat a munkásnépnek, mely boldogulásához vezet. Meg kell magyarázni, hogy az a másik álláspont tarthatatlan, kivihetetlen, rongálja nemcsak az államokat, nemcsak a társadalmat, de abban az egyedek boldogulását is.

Azok legvéresebb szájjal hirdetik az anarchiát, magok hiszik legkevésbé, hogy ezen az alapon az emberiség jólétét el lehessen érni. Az ő működésök az emberek hi székenységére van alapítva és addig terjed, míg saját egyéni igényeik kielégítést nyernek. A nép?... Hogy a nép boldoguljon, törődnek is ők azzal!... Egy zavar esetén az ugynevezett vezérek illannának el legelőbb, nehogy a hatalom kezébe kerüljenek. Ott hagynák a felizgott, a becsapott népet a faképnél.

Fel kell világosítani azokról a visszaélésekről minden munkást, melyet lelkiismeretlen üzérök az ő bőrükre és az ő kontójukra elkövetnek. Nem ő érettek, hanem velök, általok a saját önző céljaik elérése végett. Fel kell világosítani, hogy pióczák azok a vezérek, kik léprement hiveik vérét szívják ki.

Ha ezt a tábort sikerül megbontaniok a ker. szociálistáknak, bizonyára jót cselekszenek, melyért minden művelt ember elismerésére méltók. Megbontották már nagyon sok helyen és számuk napról-napra növekszik, mindenütt új és új hitek sereglenek kibontott zászlóik alá.

A múlt héten Budapesten megtartott nagygyűlés örvendetes bi-

Szent Erzsébet.

— Irta: **Marincsák Bálint.*)** —

I.

Fényben uszik Wartburg sziklavára
Vigan játszik rajt' a déli nap.
Tornya, mint az égő város orma:
Izzik, barnul, újra lángra kap.
Mig a fénybe' tündértánczot járnak
Napsugáros nyári szellemek:
Bent a várban ifju lantos ajkán
Lelkes hangok szállva zengenek.

„Rózsa nyílt ki távol Hunniában.
Szirma tiszta, mint az ég hava.
Illatárja messzeföldre terjed,
Mint a lélek édes óhaja.
Erzsébettel nyílt az égi rózsa
S nekünk adta őt az Ég kegye.

*) Melodramikus zenéjét szerezte Meiszner Imre

Szép hazámban éljen boldog éltet
Büszke népnek áldott gyermeke! (**)

Lantosének vigság hirdetője.
Wartburg népe szívvel ünnepel.
Száll a jókedv, mint az alkony pirja,
Lánggal ég a dobbanó kebel.
Kincsét nyert az ő s turingi nemzet
S itt a földön el nem vesztheti,
Mert a lélek bájvilágát hozta
Hunniából Erzsébet neki.

Égi kincs a büszke Endre lánya
— Kórszobában érzi hon magát, —
Most is távol, bár a grófi házba'
Róla zengi lantosunk dalát.
Völgy ölébe' himporos virág közt
Utja árva lánykához vezet.
Mint virág a nappal hajnalára,
Vár a perczre, melyben ott lehet.

**) Ének-szóló.

Tündérrarca nyílt virágnak szirma
— S mintha fénybe' fürdött volna meg. —
Hulló firtje csillámokba' játszik.
Kedves ajka hő imát rebeg:
„Jó Atyám, te mindeneknek Atyja,
Nyujtsd ki-bizton gyógyító kezéd.
Add, hogy erdő árva, bús leánya
Épen áldja legszentebb neved!” . . .

Fennt a légbe' rózsafelhők szállnak.
Nap szótt rájuk himes képeket.
S im felettük' elmerengő dalban
Hall'ni zengő angyaléneket.
„Áldva légy te mindeneknek Atyja,
Áldjon buzgó, hangos énekünk.
Szent vagy, szent vagy, mindörökre szent vagy:
Földi angyalt adtál, Istenünk! (**)

II.

Látszik már a tölgyes erdő háza,
Árva gyermek szenvedéshelye.

*) Angyalkar.

CSAPÓ LAJOS

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberiák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a főszűrt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet válllok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.
Nagy raktár honi és angol szöveteiben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS,** szabó, mester

zonyságot tett róla, hogy eszméik a magyar nép szívében talajra találtak. Az ország minden részéből felsereglettek a keresztény szociálisták, hogy beszámoljanak eddig elért sikereikkel s megállapítsák a jövő teendőit. Vallás és nemzeti-ségre való tekintet nélkül egybegyültek, testvéreknek tekintették egymást, kiket ugyanaz a szent cél lelkesít, egy erős, egy hatalmas, egy gazdag, egy keresztény Magyarország megalapítása.

Ismerjék meg tehát ezt a jóra-való egyesületet, akik nem ismerték eddig, ne akadályozzák, hanem mozdítsák elő céljaikat, tömörüljenek köré minden felekezeti féltékenykedés nélkül, akik jó hazafiak, kiknek szívökön fekszik a szegény magyar nép boldogulása.

Városunkban még kicsiny a csapat, mely most indult hódító útjára, alig száz s egy néhány tagot számlál. De az a földolog és az örvendetes, hogy már megvan. Ahol életre kelt ez az egyesület, mindenütt csakhamar virágzásnak indult. Nem hanyatlott, de folyton gyarapodott. Bizonyára úgy lesz városunkban is. Őszintén kívánjuk, hogy működését siker koronázza.

Tudósítónk a következőket írja:

Pár heti előkészítés és ügyes toborzás után f. hó 17-én délután 3 órakor tartotta alakuló közgyűlését a szatmári ker. szociális egyesület. A kath. legényegylet tágas helyisége zsufolásig megtelt azon munkaadó és munkás iparosokkal, kik nem értenek egyet a szociáldemokraták felforgató elveivel s kik a jövő századok szociális utópiáiért nem hajlandók feláldozni azon előnyöket, melyeket törvényes eszközökkel a jelenben is elérhetnek a munkás osztály szellemi és anyagi

jólétének emelése körül. De nemcsak iparosok, hanem földmunkások, kisgazdák s a szociális kérdések iránt érdeklődő diplomás urak is megjelentek e gyűlésen, jól tudva, hogy a munkásosztály bajainak orvoslása, a társadalom ezen égető sebének meggyógyítása, szóval: a szociális kérdés mindenkit kielégítő megoldása nem egy társadalmi osztály feladata. Részt kell abban vennie mindenkinek, a kinek igazságérzete tiltakozik a jelenben észlelhető sok jogtalanság ellen. Csak a kölcsönös szeretet, egymás emberi méltóságának és jogainak kölcsönös elismerése és tiszteletben tartása hidalhatja át azt a szédítő szakadékot, mely manapság a munkaadó és munkás, a nagytőke és a munkaerő között tátong. Ezt az irányzatot szolgálja a keresztény szociálistizmus. Nem hirdeti osztályharcot, nem detronizálja az Istent, nem tagadja a haza legszentebb fogalmát, hanem Krisztus evangéliumára támaszkodva azt hirdeti, hogy meg kell adni Istennek, a mi az Istené és az embernek, a mi az emberé. Nem azt keresi, a mi embert embertársától eltávolít, hanem azt, a mi összehozza őket az emberiség közös céljának, mindnyájunk boldogságának elérésére.

A szociáldemokrácia garázdálkodását már régóta unja a munkásosztály. Bőségesen szedte a verejtékes munka vánját, önfeláldozást, szenvedést, vért kívánt tagjaitól, de hangzatos ígéretekkel egyebet nem adott cserébe. Egyesek nagy haszonnal vezérkedtek e téren, de a munkásosztály maga azonban, tekintélyben, hitben, hazafiságban, szóval mindenben megfogytakozott.

A keresztény szociális egyesület alakuló közgyűléséről a következőkben számolunk be:

A szervező bizottság nevében Polonyi Albert üdvözölte a megjelenteket s bemutatta az alakuló közgyűlésnek a ker. szociális egyesületek országos szövetségének kiküldöttjét, Haller István urat. Polonyi indítványára a gyűlés Zahoránszky Istvánt vá-

lasztotta ideiglenes elnökül s megbízta őt az ügyek vezetésével mindaddig, míg az alapszabályok belügyminiszteri megerősítést nyernek s a tisztkart megválasztják. Zahoránszky indítványára az alakuló gyűlés jegyzője Polonyi Albert, az egyesület ideiglenes pénztárnoka pedig Szücs János kádármester lett. Ezután Zahoránszky elnök röviden ismertette az egyesület célját, a tagok jogait és kötelességeit. Ajánlatára a közgyűlés egész terjedelmében változatlanul magáévá tette azt az alapszabályt, melyet egy előzetes értekezleten pontról pontra megvitattak s mely az országban működő 150 ker. szociális egyesület alapszabálya. Ezután Haller István központi kiküldött fejtette ki az egyesület programját. Imertette a szociális mozgalmak keletkezését, a szociáldemokrata irányzat kifejeződését; rámutatott ez irányzat káros, veszedelmes voltára s az erős meggyőződés szavaival bizonyította egy oly keresztény alapon álló, hazafias szellemben működő szociális egyesület szükségességét, a melyben munkaadó és munkás egyaránt megvédheti a maga érdekét. Erősen hangoztatta, hogy a ker. szocializmus nem felekezeti érdekeket szolgál, nem politikai párt akar lenni, hanem első sorban a kis emberek a munkásnép szellemi színvonalának és anyagi boldogulásának előmozdítója. Célját nem forradalmi uton erőszakkal, hanem törvényes eszközökkel békésen akarja elérni. Talpraesett fejtegetéseit azzal a felhívással fejezte be, hogy szívvel-lélekkel támogassák azt az egyesületet, melynek zászlójára Isten és a haza szeretete van írva s amely hivatva van a munkáskérdést mindenkinek meglegedésére megoldani.

Haller István tetszéssel fogadott s helyesléssel kísért beszéde után Zahoránszky elnök kimondotta a szatmári ker. szociális egyesület megalakulását s a jegyzőkönyv hitelesítésére Szentiványi Károly és Bölönyi László urakat kérve föl, a gyűlést bezárta.

Két kis ablak néz a lombhónába,
Mint a sirva-könnyező szeme.
Bent a lányka lázhevébe' szenved.
Areza mintha holté volna már.
Bágyadt fénye félig nyílt szemének
Mint a megtört halvány napsugár.

Halkan szól a lázálomba' lelke:
„Jó anyácskám ott az égbe' fenn,
Kérd az Istent lássa meg magányom:
Angyaltársat küldjön énnekem.
Gyógyítson meg! Ott az erdő fáján
Halljam újra kis madár dalát! . . .
Jó anyácskám, kérd az Istent értem:
Küldje hozzám égi angyalát!“

Él az Isten, él az árva atyja.
Égbe ér a fájdalom szava. . .
Im' kinyílt a kisedé ajtó szárnya
S jó a vigasz kedves angyala.
Jó Erzsébet! . . . Mint az árny a földön,
Lenge lépte könnyü nesztelen. . .
Areza égi, csillogó fény árját
Szórja szét a gyászos fekhelyen.

Fent a légbé' rózsafelhők szállnak.
Nap szótt rájuk himes képeket.
S im' közöttük elmerengő dalban
Ujra hall'ni angyaléneket:
„Áldva légy te mindeneknek Atyja;
Aldjon buzgó, hangos énekünk.
Szent vagy, szent vagy, mindörökreszent vagy:
Földi angyalt adtál, Istenünk!“ . . .

Szenvedőnek szállni vágyó lelkét
Visszahozza Erzsébet keze.
Mint virágra déli napsugárban:
Felmosoly'g az árva két szeme.
Halvány areza gyöngye pirba szökken
— Élte napja ismét kelni kész. . .
Ajka szólna s im' az árva gyermek
Szó helyett csak hálatalve néz. . .

Sűrű erdő mindmegannyi fészke
Édes álom kis tanyája már.
Rég letűnt a fényes nap az égről,
Birtokába' csillag száza jár.

*) Angyalkar.

Csendes éjjel szállt a fáradt földre
Harmatával áztatván porát. . .
S Erzsébet még mindig egyre ápol
Elfeledve távol otthonát.

III.

Éji álmok másvilági képét
Vészharangok hangja tépi szét.
Zsong az éjjel, zsongva kérdi tőlük,
Mért zavarják csendes életét?
Válasz rája éber harezi népnek
Várfokáról visszhangzó szava:
„Messze tévedt erdő sűrűjébe,
Messze tévedt várunk angyala!“

Nem maradhat hon tovább az alvó.
Vár és kunyhó nyüzsgő népet ont.
Ezrek mennek Erzsébetre lelnei,
Mert Erzsébet ezek kincse volt.
Most a széles erdőtra térnek. . .
Áthatolnak lombok rejtekén.
Nem találván, ezek hő imája
Száll az égre lelkük énekén:

Mindennemű üveg-, porcellán-, lámpa- és tükörru legjutányosabban beszerezhető az ujonnan berendezett

Greguss és Chrapáry czég

üzletében Szatmár-Németi, Deák-tér 2. szám, (a városház mellett.)

Szent Imre.

Beszéd, melyet a munkácsi áll. főgimn. 1907. évi nov. 16-iki Szent Imre ünnepségén elmondott: **Varjas Endre**, főgimn. hittanár.

Mikor a francia forradalom üvöltő söpredéke szitokkal ajkán káromolta Istent bemocsokolt templomaiban, a hol vad robajjal rombolta szét az oltárokat s a mikor egy pompás feszületet, a Notre Dame diszét, kihuzolt az utczára s belevetette azt a sárba úgy, hogy az szertefrecesent — akkor hirtelen odaugrott egy ifju, kiragadta a feszületet a sárból, futott vele haza s amint tisztogatta a moesokiól, ömlött a könny szeméből s aztán ráborult a keresztre és csókolta a hit mélységes imádatával.

Lamennais volt ez, a később megtévelyedett nagy szellem. Eddig az encyklopédisták iskolájába járt, de ez undok és szörnyű pillanatban hívóvé lesz, mert a tömeg sárral dobálja meg Krisztust.

— Az utczák sara mindig azt szeretné beszennyezni, a mi bemocsokolhatatlan.

Hát ne tévesszen meg senkit, ha ma oesmány guny illeti Szent Imrét, ezt a lilios királyfit.

Ez csak Thersites otromba hangja és ennek a pupos, csuf torzszülöttnek nyelvén a vípera maró mérge van.

Mint Lamennais, mossuk le a mi sárba rántott, nagy védőszentünkről Thersites szitkát: a kigyónyálat s hódoljunk meg az ő gloriolás, szeplőtelen szüziessége előtt.

A magyar szívek hódolata ugyis már régen oltárt rakott az Árpád-vér dicsőséges emlékének, az ifjuság álma s a férfikor legkomolyabb foglalkozása pedig — amint Emerson mondja — a nagyság keresése. Így hát könnyű a hódolat, mert az Árpádok vérével illeti s a nagyságot övezi babérral.

Nemzeti történelmünk sok, véresen sötét tragédiája közt egy szépséges dal Szent Imre. Mintha maga Isten költötte volna, hogy varázsával egy nemzetet igézzon meg s egy nemzet szívébe lopja be a keresztény erények legszebbikét.

„Irgalmadnak nincs határa, vége,
Isten! Légy hát jó atyánk nekünk!
Gyujts világot erdő rejtekébe,
Nyerjük vissza, kit hön kedvelünk.
Hozd el újra Wartburg udvarára
Árvaságunk védő angyalát. . .
Hozd el újra szívek enyhítőjét,
Halljuk áldva-biztató szavát!*)

Élet kél a néma erdő táján
Hála-sóhaj száll a légen át.
Meggallgatva ezrek hő imája
Ujra látni Wartburg angyalát.
Égi fényben égi árnyak hozzák. . .
Messze hangzik énekük szava.**)

És mi eddig volt a drága gyermek
Élte minden napján az vala:
Ápolója elhagyott szegénynek,
Szenvedőnek földi angyala. . .

*) Férfikar.

**) „Áldva légy te stb.“

Istennek tervei fonségesek. Hogyan érhetné hát meg ezeket a kicsinyesség? Ezért panaszolja ez föl a nevelőnek, a vértanu Sz. Gellértnek s az atyának, az első magyar szentnek, hogy miért nem nevelték Imrét inkább a világnak, mint Istennek.

Ámde az emberiség herosai sohase születhetnének meg, ha apró kisszerűség szabna határt törekvéseiknek.

Szent Imre épen azért lett örökké illatos virága boldog Pannóniának, mert Isten tervét hajtotta végre. Példaképpé vált, irányt mutató fényes csillaggá, minden korok minden ifjuságának ideáljává lett. Tünhetnek a századok, rajta nem hagynak nyomot, mert belőle a nagyság elmulhatatlan örökkévalósága beszél.

A szentek sokkal inkább tanítói az emberiségnek, mint a tudománynak, a művészetnek lángelméi, mert a szentek az erköles geniei. S ha igaz Emerson szerint, hogy minden csak idézet, a ház idézet az erdőkből, bányákból, kőrákásokból, az illat a virágból, a buzaszem a földből, az ember pedig idézet Istentől — akkor a szent beszél legigazabban Isten nyelvét s ő cselekszi az Isten cselekedeteit, a melyek — a szentirási kifejezés szerint — „bolondságoknak“ látszanak az emberek gyarló bölcsesége alatt.

Pedig nem „bolondság“, ha valaki máglyát rak a mulandóság világából s porrá éget azon mindent: dicsőséget, hatalmat, kényelmet, vagyont, szerelmet — csak azért, hogy ezek üszkein megszerezze az örökkévalóság világát. Mert a kik biborpalástba öltöznek és királyi koronát hordanak, azokról rongyokban foszlik le a biborköntös és csak pillantokig viselik a koronát, de Szent Imre — aki czilicziummal járt és szörruhában — mindörökre hordja a dicsőség koronáját.

Ez ám az isteni művészet!

Michel Angelo csak kövekkel, vésővel dolgozik, Raffael ecsettel, de a Szent Imrét lélekkel. Több ez, mint a művészet, több, mint a philosophia, mert itt ninesenek álmok, elméletek, hypothesisok, káprázatok, de élet, de valóság. A szentek — az erköles e nagy geniei — nem a természetet másolják le, de a Teremtőt, kialakítják lelkökön Krisztus képmását.

Azt mondja Tolsztoj, ha Krisztus megint lejönne a földre, újra megfeszítenék. Lehet, mert Isten szavait csak kevesen értik meg. E kevesek a szentek. Csak ők tudnak beszélni Istennel s az Isten nyelvén.

Fonséges ez a párbeszéd. A lelkek történetének legdicsőségesebb cselekedeteit ez isteni párbeszéd szüli.

— Menj, add el mindenedet! — szolt az Ur.

És Ass. Sz. Ferencz fölkel a durgazdagok asztalától. A nyomorult Lázárok közé megy. Szétosztja köntösét, aranyát, mindenét.

— Aki követni akar, vegye föl keresztjét! — mondja az Ur.

S egész kereszteshad támad.

— Több szenvedést! adj Uram, még többet! — kiáltozza Xav. Sz. Ferencz.

Sz. Teréz, e hős, tovább füzi:

— Vagy szenvedni, vagy meghalni!

Pazz. Sz. Magdolna pedig az isteni „bolondság“ elragadtatásával kiáltja:

— Se oly keveset szenvedni, mint most, se meg nem halni, hanem — még többet szenvedni!

Az Ur ismét szol:

— Add nekem szivedet!

S a szüzek serege: Ágnes, Czeccilia, a Szent Imrét viszik az Ur elé a legszeplőtelenabb áldozatot.

A legvégső szó ismét az Istené. Ott hangzik el az ítélet napján.

— Ez az én szerelmes gyermekem, ki-ben nagy örööm telik. Menj be, én áldottam, a te örökségeibe!

. . . Platon mondja: A test nem taníthat bölcseséget — egyedül Isten.

Hát akkor hallgassuk az isteni bölcseséget, a mely Szent Imrétől beszél és kövessük még a Thersitesek gunyos röheje daczára is.

Mikor Szent Hilarion fölkereste a pusztában a remeték ősatyját, Szent Pált, ez messziről köszöntötte:

— Te vagy a szépség! — és megcsókolta.

Szent Imre pedig, mikor a pannonhalmi monostorba ment, hét csókkal illette Boldog Mór.

Mindegyik csók a szüziesség szépségét dicsőítette.

— Szálljon lelketekre, fiaim, ez a szent-imrei csók s az őrizze meg moesoktalanul azt az oltárt, a melyen Istennek kell laknia!

Papp Gyula elfogatása.

Megemlékeztünk lapunk mult számában arról a sikkasztásról, melyet Papp Gyula adótárnok a helybeli adóhivatalnál elkövetett. Elmondott, hogy még f. hó 12-én szombaton eltávozott hazulról, s azután hollétéről semmi bizonyosat nem tudtak. Kőszá hírek keringtek róla, míg végre a mult szerdán délután érkezett meg Budapestről a valódi, hogy ott elfogták. Az eset következőleg történt.

Szerdán reggel érkezett fel Budapestre s ott czéltalanul bolyongott, kétségkívül öngyilkosság gondolatával foglalkozva. Valószínű, hogy nem tudta elhatározni, miképen vessen véget életének. Kilencz óra után felszállott egy propellerre, mely Pestről a budai hídfőhöz indult. Itt annyira izgatottan viselte magát, hogy a személyzetnek is feltűnt, s egy nyomában járó detektív igazolásra szólította fel.

Pap Gyula erre keresztülvetve magát a korláton s a Dunába ugrott. Haas András kormányos és Magyar András hajóslegény nyomában utána ugrottak, s mielőtt eltűnt volna a hullámok közt, minkét lábát megragadták. A halálraszánt ember dulakodni kezdett velök, meg akarta akadályozni, hogy kimentesék, de mikor látta, hogy minden ellenállása daczára sem sikerül tőlük elszabadulni, a zsebéből revolvert rántott elő és halántékába lött. Ekkor elvesztette eszméletét, a mentők pedig kihuzták a vízből.

Azonnal átkutatták zsebeit, hogy személyazonosságát megállapítsák. Egy vasuti jegyet találtak nála, mely Papp Gyula adó-

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Őszi és téli idényre dusan felszerelt raktár női szövetek, posztók, ezibelinek, scheviottok és barchetekben. Nagy vászon- és kanavász-raktár. FÉRFI ÉS NŐI FEHÉRNEMŰEK.

tárnok nevére szólott. Így tudták meg, hogy kicsoda. A mentők bekötötték sebeit, s be szállították a Rókus-kórházba, hol az orvosok vették ápolás alá.

Itt nemsokára magához tért, úgy hogy még a délelőtti folyamán kihallgathatta Stefkovits Ferencz rendőrfogalmazó, kinek elmondta, hogy a szatmári adóhivatalnál sikasztást követett el, ezért akart megválni az étlettől. Délután a kir. ügyészség intézkedésére a rabkórházba szállították át. Sebe nem életveszélyes, rövid idő alatt felgyógyul, akkor Szatmárra szállítják.

Néhány szó

**Osváth Elemér urhoz, mint a „Szamos“
ozimü lap főszerkesztőjéhez.**

Kedves Barátom!

Nagyon érzékeny hangon válaszoltál arra a közleményre, mely lapunk mult számában a „Szamos“ rendkívüli kiadásával kapcsolatban téged hív fel mint főszerkesztőt, hogy rektifikáltassék azon lealacsonyító kifejezés, melylyel a kath. kaszinó illetetett.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy a vezetésem alatt álló lapnak senkivel szemben tendenciái nincsenek, annál kevésbbé lehetnek veled, — egy szerkesztőtársal szemben, ki iránt kollégiális érzelmekkel kell viseltetnünk. Azonban a dolog természetéből önként következik, hogyha intézményeinket méltatlanság éri, az ellen ennek a lapnak kötelessége felszólalni. Hogy jelen esetben sérelem követtetett el, bizonyára magad sem vonod kétségbe.

A felhívást azonban tévesen értelmezvén támadásnak minősítetted személyed ellen, holott ez nem így van, a dolog épen megfordítva áll. A kath. kaszinó vezetősége ugyanis, — mert a felhívás innen eredt — épen a te loyálisodtól várta, ki ebben a városban úgy társadalmi érintkezésedből mint működésedből e tekintetben ismert egyén vagy, hogy jóvá fogod tétetni annak a lapnak lealázó nyilatkozatát, melynek a te neved kölesönöz diszt s melynek ezt a nevet kompromittálni nem volna szabad. Légy szives tehát az érintett felhívást ebben az értelemben venni tudomásul.

Azokhoz a bornirtságokhoz pedig, melyeket a tisztelt lapnak — nem tudom, de nem is vagyok kíváncsi reá — szerkesztősége avagy névtelen hősei lapunk ellen elkövettek, nekem egyáltalán semmi szavam nincsen és őket a „tanyai“ viaskodás terére követni soha nem fogom.

Szatmár, 1907. november 18.

Kollégiális üdvözléssel:

Báthory Endre,
szerkesztő.

H I R E K.

Szent Erzsébet jubileum. Az egész ország méltó fényvel ünnepelte meg Árpád-házi szent Erzsébet hétszázados születésének évfordulóját. Maga a király, s az uralkodóház ment jó példával elől, együtt ünnepelt a magyar néppel a szentéletű királyleány emlékezetére A főünnepségek Pozsonyban foly-

tak le, de az ország visszhangzott az örömtől és lelkesedéstől. Egyházmegyénk nevezetesebb helyein háromnapos ájtatosságot tartottak az Erzsébet-napi főünnepet megelőzőleg. Városunkban a székesegyházban és a zárdatemplomban folytak le az ájtatosságok. Reggel ünnepélyes szent mise, délután litánia volt mind a három nap. Erzsébet napján 7 órakor és 9 órakor ünnepélyes nagymisek voltak. A székesegyházban a 9 órai szent misét a püspök ur Ó Méltósága végezte. Utána teljes bucsuval egybekötött pápai áldást osztott. Ott voltak a hatóságok képviselői és a tanuló ifjúság. Rajtok kívül igen szép közönség.

Gyémántmise. A mult vasárnap tartotta gyémántmiséjét a németi gk. templomban a munkácsi egyházmegyének egy érdekekben megöregedett tagja: *László József* volt szolyvai plébános, *Hehelein* Károly praelátus-kanonoknak mostohabátyja. Ezelőtt 60 évvel szentelték áldozópappá s most 84 éves. Manuduktor *Gönczy* Antal esperes-lelkész volt, ki mellett *Méhes* Mihály és *Gönczy* Pál segítettek. Az alkalmi szónoklatot megragadó hatással dr. *Wolkenberg* Alajos theol. tanár tartotta. Délben *Hehelein* Károly praelátus-kanonoknál fényes ebéd volt.

Esküdtbírósi elnökök. A debreceni kir. ítélőtábla elnöke a jövő év folyamára a máramaroszi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírósi elnökének *Várady* Gábor kir. törvényszéki bírót, helyettes elnöknek *Verécsy* Gyula törvényszéki bírót, a szatmárnémeti kir. törvényszéknél működő esküdtbírósi elnökének pedig dr. *Papolezy* Gyula ítélőtáblai bírót ezimivel és jelleggel felruztott kir. törvényszéki bírót, helyettes elnökének pedig *Szabó* József törvényszéki bírót jelölte ki.

Hymen. *Schick* Elemér dr. helybeli ügyvéd a jövő szombaton, e hó 23-án esküszik örök hűséget városunkban *Fogarassy* Sándor mérnök leányának, *Annuska* kisasszonynak. — *Szaplonczay* Endre tokaji adótiszt a napokban esküdt örök hűséget *Bornemissza* István fehérgyarmati körjegyző leányának, *Erzsikének*. — *Gárdos* Ferencz könyvkötőiparos jegyet váltott városunkban *Vokla* Sándor lakatosmester leányával *Ilonával*. — *Volkay* Miklós beregrákosi gör. kath. tanító jegyet váltott Nagykárolyban *Papp* János nyug. tanító leányával, *Irmával*. — *Móricz* Imre kisari ref. tanító jegyet váltott *Görömbey* Ilona urnóval *Czégényben*. — *Kovács* János nagyszőlősi ref. tanító a napokban esküdt örök hűséget *Vinceze* Piroskának. — *Zsilinszky* István nagysomkuti állami elemi iskolai tanító szombaton esküdt örök hűséget Nagysomkuton özv. *Darai* Ignaczné urnó leányának, *Darai* Gizella okl. tanító-nőnek. — *Orosz* Gyula a napokban jegyet váltott *Szálka* Pólikával *Bustyaházán*.

Helyettes adótárnok. *Plachy* Gyula pénzügyigazgató *Szücs* Károly nagybányai adótárnokot rendelte a helybeli kir. adóhivatalhoz pénztárnoknak míg a miniszterium véglegesen intézkedik. *Szücs* Károly szatmári ember, testvére *Szücs* Lajos járásbírónak és dr. *Szücs* Sándor ügyvédnek. Itt említjük meg, hogy a pénzügyigazgató *Kádas* József

ellenőrt meghagyta állásában, miután meggyőződött, hogy teljesen ártatlan a *Papp* Gyula által elkövetett sikkasztásban. Ezen humánus intézkedés városzerte elismerést keltett.

Megyebizottsági tagok. Lapunk mult számában részben közöltük már a megyebizottsági tagok választásának eredményét, most a befejező választásokról adunk hírt. Felsőbánya dr. *Földes* Béla (uj), Nagy Lajos Börvely, *Bodoky* Géza, *Kismajtény* N. *Szabó* Albert, *Marosán* György (uj), *Érendréd* Veress Lajos (uj), *Beesky* Géza, *Vállaj* Orosz Árpád, *Rónay* István (uj), *Nyirmegyes* Fodor Árpád, *Nagydobos* Király István, *Görömbey* Zoltán, *Barlafalu* Bay Miklós, *Feketefalu* Kiss Miklós, *Dióshalom* Fábrián Lajos (uj) dr. *Stoll* Tibor (uj), *Hirsch* Ernő (uj), *Komorzán* Berinda István (uj), *Köszegremete* Moskovits Toma (uj), *Avasujfalu* Papp Sándor, dr. *Ember* Elemér, *Nagysomkut* dr. *Olsavszky* Gyula, *Berkesz* Erdős Aurél, *Szabó* Ernő, *Koltó* dr. *Olsavszky* Viktor, *Hosvay* Jenő (uj), *Jóháza* Koós György, *Syllaba* Ernő (uj), *László* Sámuel (uj), *Hosszufalu* gróf *Teleky* Géza. Összesen 150 megyebizottsági tag választatott, kik közül 72 uj.

Gyászhir. Alantírottak, úgy maguk, mint összes rokonaik nevében, mélyen megsomorodott szívvvel jelentik felejthetetlen rokonuknak *Likovich Horváth Agoston* nyugalmazott város-gazdának, f. évi november hó 13-án éjjel 1/21 órakor, élete 68-ik évében, tüdőgyulladás következtében történt elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi november 15-én d. u. 3 órakor helyezték a *Kinizsyt* utca 46. sz. házától örök nyugalomra, az ev. ref. egyház szertartása szerint. Kelt Szatmár 1907. november hó 13-án. Áldás és béke lengjen hamvai felett! Id. dr. *Csécsi* Nagy Miklósné szül. *Horváth* Katalin mint testvére. Id. dr. *Csécsi* Nagy Miklós, *Kameráth* Gyula mint sógorok. Dr. ifj. *Csécsi* Nagy Miklós, *Csécsi* Nagy Imre, *Csécsi* Nagy Jolán, *Csécsi* Nagy Jenő, *Csécsi* Nagy József, *Kameráth* Margit, *Kameráth* Ferinke, *Kameráth* János mint unokahugai és unokaöccsei. — *Rhédey* Ferencz e hó 14-én 63 éves korában Nagybányán elhalt. Pénteken délután temették nagy részvét mellett. A boldogultban ifj. *Rhédey* Ferencz apai körjegyző édes atyját gyászolja. *Otsátt* Aurél nyug. cs. és kir. alezredes e hó 15-én 65 éves korában rövid szenvedés után *Ungtarnóczon* elhalt.

Aljegyzői kinevezés. Az igazságügy-miniszter *Lánczy* Lajos rahói kir. járásbírósi joggyakornokot, a zilahi kir. törvényszékhez aljegyzőnek nevezte ki.

Áthelyezett adótisztek. *Praefort* János színérváraljai adóhivatali pénztáros az új-aradi m. kir. adóhivatalhoz, *Kern* József színérváraljai adótiszt a nagykárolyi adóhivatalhoz helyeztetett át.

Körjegyzőhelyettes. *Osaba* Adorján szatmárkerületi főszolgabíró Aranyosmegyesre körjegyzőnek *Szentiványi* Sándor okl. jegyzőt helyettesítette.

Tanítóválasztás. A kaplonyi róm. kath. iskolaszék *Tillinger* Agoston nagytelevi tanítót választotta meg kántor tanítónak, ki tanulmányait a szatmári kir. kath. tanítóképzőintézetben végezte. A választást a püspök ur Ó Méltósága megerősítette.

Aki a legujabb és igen elegáns öltönyt, kabátot, valamint vihar-köpenyt viselni óhajt, ne sajnálja a fáradságot és látogassa meg

POLLÁK HERMAN

uri szabót Szatmáron, Kazinczy-u. 6. a királyi kath. főgimnáziummal szemben,

ahol az itt felsorolt ruhaneműek előnyös fizetési feltételekkel, mérsékelt árak mellett, gyorsan és pontosan készíttetnek.

Erzsébet ünnepély. Igen kedves kis ünnepély folyt le vasárnap délután a zárdában szent Erzsébet tiszteletére. Fényes és előkelő közönség töltötte meg a dísztermet. Minden hely el volt foglalva, sőt a tágas helyiség szűknek bizonyult. Ott láttuk a püspök ur Ó Méltóságát, Pemp Antal praelátus kanonokot, Szabó István pápai praelátust, Hámon Róbert pápai kamarás-, püspöki titkárt, dr. Vajay Károly polgármestert, az előkelő hölgyek egész sorozatát, közöttük Papp Béta orsz. képviselő és Péchy László műszaki tanácsos nejét. Voltak egyháziak és világiak igen nagy számmal. A műsort az ovodások nyitották meg, kik vonzó gyermeki kedvességgel adtak elő egy alkalmi párbeszédet. A csöppségek oly bátrán és oly ügyesen végezték teendőiket, hogy igazán dicséretet érdemel a vezetőség. Az elemi iskolások hódoló felvonulása szintén igen kedves látvány volt. Pompásan előadott énekekkel fűszerezték megjelenésüket. Az ünnepélyek kiemelkedő pontját *Mensáros Margit* elemi képzőintézetű IV. oszt. növendék alkalmi beszéde képezte, ki gondosan kidolgozott előadásban ismertette a nagy magyar szent életét. Fellépése nyugodt, határozott, előadása megnyerő, szónokias volt. A közönség alig győzött elismerésének kifejezést adni. Ezután *Varga Szeréna* polg. kép. növendék szavalt el egy melodramát szent Erzsébetéről. A szónok és művész egyaránt kitétek magokért. Meglepő volt úgy a játék mint a szavalt. Gondos előkészületöknek méltó jutalma volt a közönség tetszésének egyhangú megnyilatkozása. A „Szent Erzsébet“ színmű egybevágó előadásában, a helyzeteknek mesterei kidomborításával lett színre hozva. Meglátszott, hogy a szereplők igen nagy gonddal és lelkesedéssel igyekeztek kidolgozni tárgyukat. Külön ki kell emelnünk szent Erzsébet személyesítőjét, *Darai Margitot*, ki ügyes játékaival megnyerte a rokonszenvet és elismerést. Felvonások közben a Szózat és Hymnuszt, valamint Meyerber indulóját játszották *Grünner Mária*, *Szarka Berta*, *Regézy Aranka* és *Novák Rózsi* növendékek. Játékuk harmónikus, lelkes és ügyes volt. Valóságos kis művész valamennyi. A kedves ünnepélyt a polgári iskolás leányok pompás dicsőítő dala fejezte be. A püspök ur Ó Méltósága meglepedésének adott kifejezést, köszönetet mondott a vezetőségnek, hogy ilyen szépen sikerült ünnepélyvel működtek közre a nagy szent jubileuma alkalmából. A 40 filléres belépő díjából 213 kor. 66 fillér gyűlt be, mely teljes egészében a Pozsonyban építendő Erzsébet-Gyermek-Othton czéljaira fordítatik. Az összeget már el is küldötte az intézet vezetősége rendeltetés helyére. Elismerésünket kell nyilvánítani nemcsak a szereplő leányok, de mestereik iránt is, mert ebben a szép sikerben kétségkívül oroszlanrésze van az ő odaadó fáradozásuknak. — Tegnap délután a katonaleányok Erzsébet-ünnepélye gyönyörködtette a csekély számú, de igen elit közönséget. Ott volt a püspök ur Ó Méltósága is, Pemp Antal praelátus-kanonok, Szabó István pápai praelátus, Hámon Róbert pápai kamarás, számos tagja a katonai tisztikarnak, előkelő hölgyközönség, papság és világiak. Az ün-

napélyt már nincs terünk bővebben, részletezni. Ugy az énekek, mint a zongora darabok igen kedvesek voltak. Ki kell emelnünk szent Erzsébet karácsonya című misztérium előadását, mely *Tóth József* szentszéki tanácsos, képezdei tanár jeles tollát dicséri. A természetes alakítás megkapóan domborította ki a darab szépségeit. Az ünnepély végzetével a püspök ur Ó Méltósága intézett beszédet a növendékekhez, majd az ajándékok kiosztása következett.

Pártgyűlés. A vármegyei függetlenségi és 48-as párt a mult szerdán *Luby Géza* orsz. képviselő elnöke alatt gyűlést tartott a Károlyi-háznál, ahol *Szunyog Mihály* orsz. képviselő indítványára azon határozatot hozta hogy jóllehet a 2 százalékos kvótaemelés nem helyesli, ennek dacára változatlan bizalommal viseltetik a kormány iránt, mert meg van győződve, hogy jelen viszonyok között jobb kiegyezést kötni nem lehetett.

Szent Imre ünnepély. A kir. kath. főgymn. ifjúságának Mária-kongregációja és a Hám-konviktus szép ünnepélyt rendezett hétfőn délután szent Imre herceg kilenczszázados jubileuma alkalmával a Hámkonviktus dísztermében. Előkelő közönség foglalta el a nézőtér, melynek soraiban ott volt a püspök ur Ó Méltósága, Pemp Antal praelátus-kanonok, Szabó István pápai praelátus Hámon Róbert pápai kamarás, *Gönczy Antal* esperes-lelkész, *Mensáros Zoltán*, a vasuti internátus felügyelője, *Novák Lajos* főszámvévő. *Jékely Károly* nyug. alkapitány és még többen. Az összbemutató igen előnyös volt. Az ifjúság megfelelt a beléje helyezett várakozásnak. A megnyitó ének után *Pivovár János* és *Szopek Béla* V. oszt. növendék ügyes párbeszéde gyönyörködtette a hallgatókat. *Gönczy István* VIII. oszt. tanuló, a kongregáció főfelügyelője mondott ünnepi beszédet szent Imre hercegről. Az Ave Mariát *Gönczy István* hegedűn és *Mensáros Zoltán* zongorán meglepő szabatossággal adták elő. *Gyurits Béla* szavaltatja tetszést aratott. Különösen ki kell emelnünk az énekkart, mely a Szent Imréről szóló dalt harmoniával adta elő. Igen kedves volt Szent Imre Ravatala című melodráma előadása, melyet *Heringer Mihály* VIII. oszt. tanuló szavalt *Mondik* Endre intézeti zenetanár zongorakiséréte mellett, míg a befejező éneket a kar adta elő. A püspök ur Ó Méltósága hosszabb beszédet intézett az ifjúsághoz. Buzdította őket szent Imre követésére, az Isten és felebarátok iránt való szeretetre, mint a melyek az életszentségnek ismertető jelei: „Lelkőkre kötötte a szív tisztaságának erényét, mert csak az ilyen ifjúság lehet a nemzet boldogságának hivatott munkálója. A püspök ur beszéde igen mély hatást tett. Egy igen szép induló volt méltó befejezője a szépen sikerült ünnepélynek.

Megyebizottsági tagok. Ubreszen, mint az ubrezi kerületi választás székhelyén nov. 13-án törvényhatósági tagokul megválasztottak: *Rónay Árpád* és *Deák Gyula* az „Ung“ segédszerkesztője. 2 tagja a régi: *Fialkovszky József* és *Tahy Béla*.

Tanítók gyűlése. Az ugoesamegyei r. kath. esperes kerület tanítói gyűléseket Turterebesen tartották meg. A minta tanítást

meglepő eredménnyel *Margittay Antal* turterebesi kántor-tanító tartotta. A kitűzött tételeket pedig igen szépen sikerülten dolgozták ki *Tihanyi nagyszöllősi* és *Thuróczy királyházi* tanítók. — Gyűlés után a *Margittay* vendégszerető asztalához vonult a társaság, a hol megjelent az egész község inelligenciája is. Az első felköszöntőt a házigazda mondta a vendégekre, azután *Dimand* esperes mondott egy igen szép és szellemes toastot éltette a tanítóság között fennálló egyetértést és szeretetet.

Iskolai ünnepély. A róm. kath. fiunépiszkola f. hó 19-én Árpád-házi sz. Erzsébet születésének hétszázados évfordulója alkalmából iskolai ünnepélyt rendezett a következő műsorral: 1. Hymnus. 2. Erzsébet, szavalt *André Ferencz* III. o. t. 3. Szent Erzsébet rózsái, szavalt *Szálka Jenő* IV. o. t. 4. Alkalmi beszéd, tartotta *Mondik* Endre tanító. 5. Magyar szent Erzsébet, szavalt *Schrepler József* VI. o. t. 6. Szózat, befejező ének. A szép ünnepség után ünnepélyes szent misét hallgattak a gyermekek a székesegyházban.

Pázmány Képes Naptára az 1908. évre megjelent a Pázmány Sajtó kiadásában. Nagyon alkalmas karácsonyi és újévi ajándék gyanánt a nép közt szétesztani. Ügyes elbeszéléseket, csinos költeményeket tartalmaz. Megemlékezik a mult év nevezetesebb országos eseményeiről de a szatmáriakat érdeklő közlemények is bőven vannak benne. Az összeállítás igen szerencsésnek és tapintatosnak mondható. Megrendelhető a Pázmány-Sajtóban Szatmáron. Ára darabonként 60 fillér.

Bizottsági tagok. Tegnap este népes értekezletet tartott a II. ker. választópolgársága a biz. tagok választása ügyében. Jelölték *Bölonyi Lászlót*, dr. *Fechtel Jánost*, dr. *Fejes Istvánt*, dr. *Haraszthy Bélát*, a majorból *Asztalos Józsefet*, a hegyről *Makay Eleket*. Többen nyilatkoztak *Litteczy Endre* mellett is.

A szövetkezet működése. Szatmármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete, mely már rövid 1 évi fennállása óta is igen szép eredményt tud felmutatni, erős akciót fejt ki újabb fiókok felállítására iránt, megkönnyíti helyzetét az igazgatóságának az a körülmény, hogy a községek vezetői maguk kéri a szövetkezet központját fiókok felállítására iránt, ami fényes bizonyíték a szövetkezet életrevalósága és lelkiismeretes vezetése mellett. Közölhetjük, hogy ez év folyamán a falusi fiókok száma megkétszereződik s eléri a 14-et.

Halál adóvégrehajtás miatt. Pap *Zaharia* fehérszéki lakos áldozata lett az adóvégrehajtásnak. Csendőrszurony ölte meg mert ellenszegült, s nem akarta engedni, hogy lefoglalt butorait elvigyék. A dolog így történt: A pribékfalvi segédjegyző két csendőrral kiszállott Fehérszékre, hogy összeszedjék az adóért lefoglalt ingóságokat. Mikor Pap *Zaharia* házához érték. az ajtót zárva találták. Erre odább mentek, hogy majd később térnek vissza. Utközben találtak Pap *Zahariával*, kit felszólítottak, hogy fizessen. De nem volt pénze. Vele együtt visszamentek a házhoz, de Pap nem akarta többszöri felszólításra sem kinyitni az ajtót, sőt ráro-

Megjelent a PÁZMÁNY KÉPES NAPTÁR AZ 1908. ÉVRE.

Kapható a Pázmány-sajtó könyvnyomdában Szatmáron. Ára 60 fillér. Tömeges megrendelésnél kedvezmény.

hant a esendőrre, megfogta fegyverét és el akarta venni. A esendőr hasztalanul mondta, hogy ereszsze el a fegyvert. Erre megakarta szurni a karját, de mivel Pap is fogta a fegyvert, nem tudta jól irányozni a szurást, a szurony a mellkasba hatolt és hátul alapocskán jött ki. Pap azonnal összesett s még egyszer káromkodva, meghalt. A kiküldött hadbíró a fegyverhasználatot jogosnak találta.

Amerikai módon. Ritka történet. Egy fiatal ember Kömley János, 27 év óta nem járt szülővárosában Nagybányán. A nyáron ellátogatott oda s rokonsága körében megismerte a bájos Szerencsy Gizellát, akiről aztán sokat beszélt odahaza, Esztergomban, testvéreinek, Kömley Lajos jómódu kereskedőnek, addig-addig, hogy ez elküldte fényképét unokahugának, kérve, hogy viszont ő is küldje el areképét. Kömley arekép után megkérte levélben rokona kezét s e hó 13-án megtartották Nagybányán az esküvőt. Vőlegény és menyasszony ekkor látták először egymást a menyegző napján s utra keltek még az nap Esztergom felé, boldog házas életre.

Szatmáron létesítendő tejszövetkezet kérdésében a szatmármegyei gazdasági egyesület folyó hó 13-án délelőtt 11 órakor Szatmáron, a városháza tanácstermében újból értekezletet tartott, melyen Domahidy Sándor elnök, Bozsik Károly, Jékey László, Poszvek Nándor, Szegedy Antal és Szilágyi Tréger Albert vettek részt. A gyűjtött aláírásokból meggyőződött az értekezlet, hogy a tejszövetkezet kérdése iránt komoly érdeklődés mutatkozik, s ha az idő rövidségénél fogva már az ősz folyamán a tejszövetkezet fel nem is állítható, elhatározta, hogy 1908. július elsejére a szövetkezetet megindítja; ennélfogva újból felhívásokat küld szét, hogy mindazok kik e szövetkezetbe legfeljebb 20 korona tehenenkénti üzletrésszel belépni kívánnak folyó évi december 31-ig, a gazdasági egyesület titkári hivatalnál (Szatmár Verbőczy-utca 5. szám.) jelentkezni szíveskedjenek.

Nagy dinamit lopás. A borpataki Pokol-féle bánya dinamitkészletéből nagymennyiséget elloptak. Pokol Elek reggel azonnal jelentette a rendőrségen az esetet s a nyomozás erélyesen megindult és teljes eredményre vezetett. A kiküldött esendőr és a vele volt rendőr a Veresvízen megtalálta dinamitot Mocsirán István bányásznál, aki a Veresvízen lakik, de a Pokol-féle bányánál van alkalmazásban. Hosszas házmotozás után a tornác alatt jól elrejtve, be is köveztve lelték meg az elloptott dolgokat, 50 kg. becsomagolt és még néhány darab csomagolatlan dinamitot, 170 darab gyutaesot, sőt még arany éreporra is akadtak. Mocsirán fiatalember, háztulajdonos, özvegy édes anyjával együtt lakik, rendes munkás, kinek megélhetése biztosítva van. Állítja, hogy a dinamitot eladás végett lopta. Kivüle még mást is gyanúsítanak, mivel a nagymennyiségű robbanó anyagot egyedül nem vihette magával.

Nincs só. A vasuti kocsihány oly mérvet nem öltött 1891. óta mint ma; emlékszünk, hogy ezen évben az állomásokon a buza 6—8 hétig állott, kitéve az idő viszontagságának annyira, hogy igen sok helyen kiesirázott. A folyó évben szintén érzékenyen érintette a közönséget a kocsihány,

mert a legszükségesebb fogyasztási cikkekből teljesen kifogytunk. Nincs só az egész országban, holott a bányáknál 1500 vagonra való vár elszállításra. A Nyiregyház—csapi vonal mentén az állomásokon mintegy 1800 vagon káposzta vár elszállításra, a fa és szén készletek szintén kifogytak, a malmok pedig ott állanak, hogy kocsihány miatt üzemüket kénytelenek lesznek beszüntetni s tudomásunk szerint az árutorlódás miatt ennek az állapotnak vége, tavasznál előbb nem várható.

November hó 2-án Kazinczi-utca 16 sz. a ref. gimn. végével szembe nyílt meg a kávé kereskedése **Néhma Lajos Józsefnek.**

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szíves pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

Aki szép és olcsó karácsonyi vagy újévi ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a **Színházzal szemben lévő** óra- és ékszer-üzletben, mert ott találja a legdusabb és legolesőbb választékot valódi arany és ezüst ékszerekben, mindennemű zseb- és fali órákban. — Tisztelettel **Kepes Dávid** mű- és ékszerész Szatmár, a színházzal szemben.

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág üzlete SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám. Sürgőnyezim: **Fábiáné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, béli és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és diszitményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik egy intelligens nő, aki külső gazdaságban is kellő jártassággal bír.

Czim a kiadóhivatalban.

Színház.

E hó 16-án, szombaton kezdte meg Krémer Sándor színigazgató társulata ez idényben előadásai sorozatát Heltai Jenő „Bernát” című bohózatával.

Megnyitó előadásul bizony külömb darabot is választhatott volna az igazgató, mint ezt a színpadunkon most először játszott tartalmatlan bohóságot. — Azt az egy jó tulajdonságot különben nem vitatjuk el a darabtól, hogy sok helyen felesillan benne a Heltai ismert ötletes humora és szellemessége: — de kár, hogy ez a szellemesség nagyon is gyakran frivolitások kapcsán nyilatkozik meg s természetesen még nagyobb kár, hogy a „Bernát”-ban teljesen szellemmentes frivolitások, sőt izetlenségek is vannak.

Igen előnyösen mutatkozott be a megnyitó előadásán a társulat egy új tagja, **Takács Mariska.** Öntudatosan, nagy biztonssággal és alakító képességgel játszik — s talán éppen azért, mert már ez egy estén meg

akarta mutatni tehetségének sokoldalúságát, kissé tulságba is vitte szerepének nüanszrozását. **Komáromi Gizella,** közönségünk mult évi kedvence a tőle már megszokott elevenességgel s ügyességgel játszott és szépen énekelt. **Rátkai és Tihanyi** a férfi főszerepeket sikerrel játszották meg.

Vasárnap délután a „Koldusgróf”-ban mutatkozott be a társulat koloratur énekesnője, **Késmárki Lujza.** Udvariasan kijelentve azt, hogy a kisasszony igen kedves jelenség, elég szépen énekel s másodkoloraturénekesnői szerepkör betöltésére teljesen megfelelőnek látszik: — már most konstatálható, hogy, ha csak e szatmári első fellépésekor nagymérvű elfogultsággal nem küzdött, nagyobb koloratur partikat aligha lesz képes közönségünk igényeinek megfelelően énekelni. Első fellépéséből legalább az az impresszió, hogy hangja, de különösen énektechnikája gyöngye ehhez.

Vasárnap este a „Bernátot” ismételték meg.

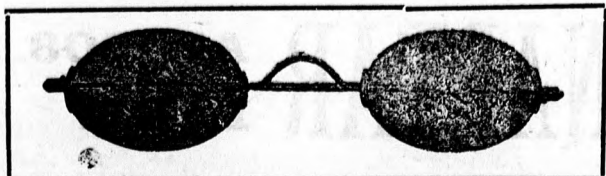
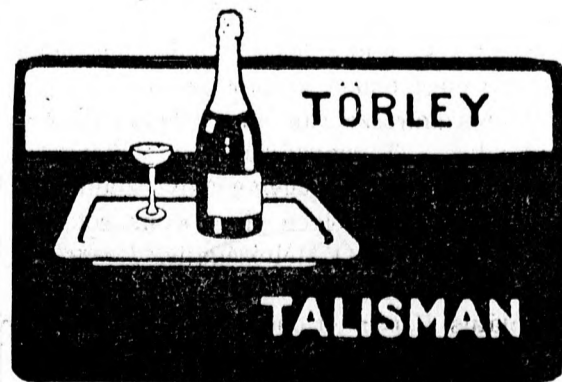
Hétfőn félhelyárrakkal a „Csöppség” került színre. A két főszerep alakítója, **Andai Terka** és **Tihanyi** elég sikeresen oldotta meg feladatát. — Ez előadás kapcsán a rendező urnak figyelmébe ajánljuk, miszerint valamirevaló színpadon nem szabad annak előfordulnia, hogy mellékszereplők teljesen indokolatlan kiabálással és toporzékolással igyekezve magukra venni a figyelmet, elrontsák a főszereplő jelenetét, amint ez Hétfőn a „Csöppség” második fevonásában történt.

Az igazgató urhoz is van pár szavunk. Nevezetesen arra kérjük, valami módon mentesen fel attól, hogy az előadásokon kívül hetenkint kénytelenek legyünk a szinte türhetetlen légvonatot is kritizálni, hiszen elsősorban az ő érdeke, hogy a közönség azt a tapasztalást ne tegye, miszerint a színházba járni egészségi szempontok miatt nem tanácsos.

IRODALOM.

Örökzöld levelek. Árpádházi szent Erzsébet asszony tiszteletére. Összegyűjté **Ruska Antal** Zoltán nagyváradi lat. szert. egyházm. áldozópap. Kapható a szerzőnél Dobozon, Békés-megye. Ara 40 fillér. X. Pius pápa apostoli levelét, szent Erzsébet életét, egy elmélkedést, a szent kis zsolozsmáját, litániát a szent tiszteletére és imákat tartalmaz a kis füzet. Leírja a szent tiszteletének elterjedését. Hasznos füzetke, ajánljuk szent Erzsébet tiszteelőinek figyelmébe.

„Pázmány-sajtó” (Püspöki nyomda) Szatmár.

Szemüveg és óra javítások jutányos árban készíttetnek. 251

Szemüvegek, Zvickerek, látszerészeti cikkek ugyisint arany, ezüst, nickel zseborák, valamint mindenféle inga, ébresztő és fali órák kaphatók **FEISZTHUBER JÁNOS** órásnál Szatmár **Deák-tér 26. sz.** Plébánia-palota.

Felesége keres

a háztartás vezetése mellett könnyű kézi munkával 20 koronáig hetenként. Férfiaknak is alkalmas.
Csekély beszerzési költség.
Kérjen prospektust!
SCHÖNDORFER F. Vállalat háziipar fejlesztésére Wien, VII, Nollkengasse 124.

és szájviz.

Értesítés.**Fogorvosi műtermem**

és lakásomat m. évi november hó 1-én özv. Vajtóné urnó Rákóczy-utcai 24. számú földszintes házába helyeztem át.

E ház a „Törvénytér“, a vasuti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőzszomszédságában van.

Készítek egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájjpad nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és csement tömést.

Fog- és gyökézhúzás a legújabb feltalált szerkekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi BAKCSY DOMOKOS,
orvos-fogorvos.

193.

és szájviz.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesítem Szatmár város és vidéke mélyen tisztelt közönségét, hogy

mészáros és hentes üzletemet

folyó évi november hó 1-től Beer Mór ur Kazinczy-utcai házából néhány lépéssel lejjebb, a szücs és szabó ipartársulat házába, közvetlen a kir. kath. főgimnázium átellenében

helyeztem át,

hol is kérem továbbra is a n. é. közönség pártfogását. Főtörökvésem mint eddig, egy ezután is az leend, hogy nagyrabecsült vevőim bizalmát teljesen kiérdemljem s üzletem eddigi jóhírét fokozottabb mérvben biztosítsam.

Minélfogva bátorodom felhívni a n. é. közönség szives figyelmét alanti árainra:

Marhahus I-ső rendű	—	1 K 36 f
Marhahus II-od rendű	—	1 K 12 f
Borjuhús	—	1 K 52 f
Juh-hús	—	0 K 96 f
Sertés-hús	—	1 K 36 f
Uj-szalonna	—	1 K 44 f
O-szalonna	—	1 K 60 f
Paprikás-szalonna	—	1 K 80 f
Friss háj	—	1 K 52 f
Friss olvasztott zsír	—	1 K 60 f

kilogrammonként.

Szives látogatást kér tisztelettel

Szegedy István

mészáros és hentes.

Szives tudomásul!

Bátorodom a nagyérd. hölgyközönség szives figyelmébe ajánlani saját készítésű finom szörme

boáimat (collier)

megtekintés végett. Állandóan raktáron tartok mindennemű finom szörme árukat, muffokat, persianer sapkákat. Elvállalok mindennemű szücs munkákat, átalakításokat, javításokat jutányos árak mellett.

Egyszersmind szives tudomására hozom, hogy az ugynevezett üzlethelyiségben levő kőszerraktáramra, melyben nagy választékot tartok, sérvkötő, haskötő, Suspenszó, nadrágtartó, Dianaöv és hozzá való párnákban.

Továbbá gummi árukban, tejszivók, méhtartók, légpárnák, Irrigátor felszerelések, gummi különlegességek, óvszerek nagy választékban.

Utazó bundák kikölcsönöztenek.

Kérve a n. é. közönség b. pártfogását

teljes tisztelettel

GÖRÖMBEY JÁNOS

szücs Szatmár, Deák-tér, Antal D. házában.

Postai megrendeléseket diszkrét eszközlöm.

Bertha Károly

mű- és kereskedelmi kertészete

Szatmár, Dinnyéskert 6.

Ajánlja az őszi idényre dus készletét pálmák, virágzó és levéldisznóvényben.

Park és kertrendezés elvállaltatik.

Élővirágüzlete: DEÁKTÉR 2. szám.

Elsőrangú élővirág kötészet.

Minden idényben a legszebb élővirág-disz munkák, koszorúk, csokrok, stb. jutányos árban készíttetnek.

Színházi csokrok izléselesen összeállítva, jutányos árban készülnek

Sürgönyözim: BERTHA KERTÉSZ SZATMÁR.

KÜHNE E. hazánk legrégebbi GAZDASÁGI GÉPGYÁRÁBAN MOSONBAN.

Legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók: Sack-rendszerű acél-ekék, egy és két vasu ekék, különféle szerkezetben. Hengerek, szántóföld- és rétboronák dus választékban. Hírneves tolókeres rendszerű

Mosoni Drill sorvetőgépek

Mindennemű cséplőgépek, kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztók, szecsavágó-, répvágó- és darálógépek kitűnő szerkezetben és különféle nagyságban. Morzsolók kézi és erőműhajtásra. Hollingsworth lógereblyék. Amerikai ló- és kézi kapák. Francia ekék, kapalogépek szőlőműveléshez. Szőlő... zuzók, prések és permetezők. ...

Bizományi raktár: **BIRO LAJOS** urnál
SZATMÁR, PIACZTÉR, BÁRÓ VÉCSEY-HÁZ.

Egy 13—14 éves fiút, kinek egy-két középiskolája van, tanulóul felvesz a Pázmánysajtó könyvnyomda Szatmár

Uj üzlet! Uj üzlet!**Steinmetz Baruch Fiai**

kézműáru kereskedők

Szatmár-Németi, Kazinczy-u. 15.

Tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy az eddigi ideiglenes helyiségben levő

Kézműáru Üzletünket

folyó évi november hó 30-tól Kazinczy-utca 7. szám alá, Beer Mór ur házába

helyezzük át.

Egyszersmind felhívjuk a t. vevőközönséget, hogy rőfös és divatáru cikkekből

egy detail üzletet

is rendezünk be.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS

köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régii helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szíves pártfogását kérve,

tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és csizmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztos András-féle ház aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis **valódi finom bőrből**, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és a kinek áru csinoság dolgában is párját ritkítja

SZATMÁRI BAZÁR.

BLATNITZKY ISTVÁN

Kazinczy-utca 10. szám, a kir. kath. főgimn. mellett.

Figyelmeztetés!

Szatmár és vidéke nagyrabecsült vevőközönségének felhívom b. figyelmét a napokban érkezett rendkívül csinos és tartós, modern stílu **majolika- és porcellán-kályhámra**, melyekkel a legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Ugyisint nagy raktárt tartok egyszerűbb és igen csinos cserépkályhákból, melyeknek összeállítását szakképzett munkásokkal eszközölöm.

Jó minőségeért a legmesszebbmenő szavatosság. Szolid szabott árak!

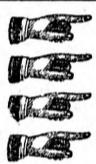
Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.

(Régi kisvárosháza).

Uj kocsikat raktáron tart, **ócskákat** becserél, **lagozásért és posztóért jótállást vállal.**

100.000

lábát tesz tönkre a szük czipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó

barátja, az rendelni fog izlése szerint czipőt

VALEK JÁNOS czipész mesternél

Szatmáron, Széchenyi-u. 7. (Bölönyi-ház)

a püspöki palotával szemben.

Uj! Uj villamos felszerelési vállalat. Uj!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **üveg és porcellán üzletemet** egy külön

villamos felszerelési osztálylyal

megnagyobbítottam. — Ezen vállalatom vezetésére sikerült kiváló szakembereket alkalmazni, miáltal teljes biztosítékot nyújtok, hogy minden e szakmába vágó munkát, ugymint:

villamos világítási felszerelést, villamos házi csengők s telephonok bevezetését és bármilyen javítási munkálatokat,

a legujabb szerelési módszer szerint s az előirt tűzbiztonsági óvintézkedések betartásával, a **legjutányosabb árban eszközölöm.**

Egyidejűleg felhívom a n. é. közönség figyelmét a raktáromban dus választékban levő **villamos csillárokra**, melyeket előnyös összekötésem révén, **meglepő olcsó árakban árusítok.**

Kívánatra terv- és költségvetésekkel díjmentesen szolgálók.

Egy tanuló felvétetik.

Kiváló tisztelettel: **Oesztreicher Tóbiás.**

